

Izveštaj Tomislava Barana o 6. Natjecanju u čitanju naglas 2018.

Poznato je da je Šeherezada pričajući priče caru spasila vlastiti život. Sudionici dječjeg Natjecanja u čitanju naglas nisu spašavali svoje živote, ali su radili na očuvanju jedne aktivnosti svojstvene samo čovjeku, po čemu se on i razlikuje od svih živih bića – čitanja i govorenja. I to su dobro odradili. Po mom nekakvom ukupnom dojmu nije bilo loših, ali ni izrazito izvrsnih izvedbi.

Svi su bili dovoljno angažirani, razigrani i, vjerujem, spremni dati najbolje od sebe. Svi su imali zdrave i uglavnom ugodne, ali ne i baš optimalno ugođene glasove. Mnogi su mogli još i ljepše zvučati da su se s njima radile vježbe za glas i izgovor. Tu prije svega mislim na vježbe disanja i impostacije glasa, kojima bi se postigla govorna elegancija. Što se tiče dikcije, nije bilo prevelikih odstupanja. Kod pojedinih ona je bila nedostatna, bili su tiši i govorno nerazgibaniji. Neki su pogreške u artikulaciji mudro nadomjestili i maskirali simpatičnom interpretacijom.

Primijetio sam brzopletost u čitanju, izazvanu vjerojatno željom za brzinom, energičnošću i izražajnošću. A što je, sasvim suprotno, rezultiralo smanjenom razumljivošću u pojedinim dijelovima čitanoga materijala. Svi su čitali logično, bez hinjene govornosti, ali neki su previše kitili izričaj nepotrebnim vratolomijama uzlaznih i silaznih intonacija, pa su zapjevali i imali predvidljiv ritam. U svemu tome zaboravilo se na jednu važnu govornu vrednotu, koja se u brzini uvijek izgubi, a ima itekako važnu ulogu u nijansiranju naracije – stanku.

Nekim čitačima slabiji dio izvedbe bio je uvod, ponekad preglumljen. Nekolicina ih se izdvojila spontanošću i s motivirajućim učinkom da i sami poželimo pročitati ponuđenu knjigu. Sam prijelaz između uvoda i čitanja trebao bi biti malo suptilniji. U uvodu bi trebalo govoriti više o knjizi nego o sebi, mada je bilo nekoliko vrlo zgodnih prožimanja čitačeve osobnosti sa štivom.

Mentori bi možda trebali malo mudrije savjetovati čitače pri odabiru ulomaka, i u sadržajnom i u izvedbenom dijelu. Ako čitač nije pretjerano slobodan i glumački razigran, trebalo bi izbjeđavati ulomke s dijaložima. Naprotiv, ako je čitač vješt i ima dobru modulaciju glasa, dobro je birati upravo takve dijaloške govorne cjeline.

Držanje tijela, kao i odnos prema knjizi, bilo je zadovoljavajuće, mada bi kod nekih bilo bolje da su malo češće komunicirali i pogledom s publikom. Nekoliko ih je vješto balansiralo između glumljenja i glumatanja. Kod nekih se pak činilo kao da glume čitača koji čita. Većina ih je lijepo prenijela emocije, bez patetike.

No unatoč svemu napisanome, svi su čitači uspjeli u onom najvažnijem – u doba raznih ekrana smartfona, tableta i laptopa, instant lektira i skraćениh izraza sa sve manje slova a sve više znakova i emotikona, oni su bili lijep prizor, listajući stranice knjige koje imaju svoj miris i zvuk. I jamac su da će ta jedinstvena ljudska aktivnost preživjeti. I da će knjiga sve te pametne stvarčice,

ako ne nadživjeti, a ono barem s njima se suživjeti. A ne klonuti pred njima. Nikako.

Preporučio bih:

- Kratke pokazne govorne vježbe za glas i izgovor, koje bi uključivale osnovne vježbe disanja, fonacije, artikulacije i interpretacije, te akcentuacije uz prigodne tekstove (u formatu radionice)
- Instant govorne vježbe protiv treme nekoliko minuta prije nastupa (disanje, fonacija, govorna gimnastika)
- Brušenje interpretacijskih vještina na specijaliziranim tekstovima
- U stanci glasovanja i vijećanja prosudbene komisije organizirao bih svojevrsni „čitački boj“ svih sudionika, s puno šale, smijeha i pozitivnog nadmetanja, bez pobjednika i gubitnika (brzalice, suglasnički i samoglasnički tekstovi, logatomi)
- Unaprijed bih odredio jedan zanimljivi tekst koji bi svi čitači u stanci glasovanja pročitali u jednom simboličnom čitačkom zajedništvu, prije proglašenja pobjednika, kao znak da su svi vrijedni i zaslužni, ali da samo troje od njih dobiva nagrade; da su sve izvedbe bile poslastice, ali te tri su imale jedno zrnce začina više i imale su bolje posložene ukusne sastojke
- Natjecanje bih otvorio čitačkim nastupom prošlogodišnjeg pobjednika (kao što ga otvara i Eurosong), a njemu bih također dao čast da proglasi novoga pobjednika, svoga nasljednika. Time bih mu dao na važnosti i porukom da njegove zasluge nisu zaboravljene i da nije postao lanjski snijeg, vjestica u školskom listu.

Tomislav Baran
Prosinac 2018.